

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Caput XIII. Validissimum, quo Opera, quæ sub Dionysii Areopagitæ nomine
circumferentur, sancto huic vindicare Areopagitici nituntur, argumentum
refellitur, nonnullisque adhuc, quæ pro iisdem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

AUCTOR
C B.

ad veritatis trutinam expensis, neququam id, quod volunt evincant. Adhuc quidem in rem suam allegant Essæos seu Essenos, a Philone pariter, uti et a Josepho, memoratos; verum cum hi, ut iterum Papebrochius in suis ad Sebastianum a S. Paulo Responcionibus articulo 15, § 7 dilucide ostendit, haud veri monachi, imo nec Christiani exstiterint, nec sic vel utcumque suam de veris, qui jam inde a Dionysii Areopagitæ ætate exstiterint, monachis opinionem Areopagiti firmant. Jam vero, cum id ita habeat, nec iisdem Areopagiticis quo hanc stabiliant, argumenta alia, quam jam refutata, suffragentur enimvero monachos tales, quales ab Operum Dionysianorum auctore Ecclesiasticæ Hierarchiæ cap. supra assignato describuntur, Dionysii Areopagitæ ætate non exstivisse, huncque proinde illorum aut saltem Ecclesiasticæ Hierarchiæ auctorem esse non posse, vix non etiam certum e supra recitatis Nourrii verbis, omnibusque, quibus hæc firmavi, rationibus jam aductis apparet.

ut et ex eo, quod in eodem libro

181 Id ipsum porro prope certum etiam apparet ex ecclesiasticis ceremoniis ritibusque, quibus fuisse ætate sua sacros Ordines collatos, Baptismique et Eucharistia Sacramenta administrata ac suscepta, Operum Dionysianorum auctore Ecclesiasticæ Hierarchiæ cap. 2, 3 et 5 affirmat. Pontifex, inquit jam dicto cap. 3, precem sacram ad altare Dei celebraturus, ab ejusdem suffitione initium faciens, universum circuit chori ambitum, donec rursus ad altare divinum rediens sacrum infit Psalmorum melos, omni ordine ecclesiastico sacram ipsi Psalmodyam succinente. Per ministros exinde consequenter sacrarum Scripturarum lectio recitatur; qua finita, sacro ambitu arcentur catechumeni, et cum iis energumeni ac pœnitentes, illis, qui divinorum aspectu et Communionem digni sunt, remanentibus. Porro ministrorum quidem alii clausis templi foribus assistunt, alii vero aliud quidpiam, quod sit ordinis sui, agunt. Qui autem in ministrorum ordine primas tenent, una cum sacerdotibus divino altari Panem sacrum Calicemque benedictionis imponunt, ab universa plenitudine Ecclesiæ communi hymnologia præmissa. Ad hæc divinus Pontifex sacram peragit precationem sanctamque cunctis pacem apprecatur: et dum omnes invicem amplexantur, mystica sacrorum voluminum recitatio finitur. Tum, lotis aqua manibus Pontificis ac sacerdotum, Pontifex divini altaris medio assistit, circumstantibus illi solis ministrorum primoribus una cum sacerdotibus.

ritus Areopagitæ ætate nondum usitati, memorentur.

182 Porro ubi Pontifex sacrosancta Dei munera collaudavit, divinissima consecrat mysteria, quæ etiam celebrata sub symbolis sacrosancte propositis in adspæctum ducit, exhibitisque divinatorum operum muneribus, ad sacrosanctam eorumdem communicationem cum ipsemet accedit, tum ceteros invitat. Accepta denique datæque diviniæ communionem, in sacram desinit gratiarum actionem; populoque divina tantum symbola contuente, ipse semper Spiritu divino per beatas ac spiritalis contemplationes hierarchice ad sacrosancta mysteriorum primordia in divini status puritate ducitur. Ita hactenus laudatus auctor, ritus sane, quibus ætate sua sacratissimum Eucharistiæ Sacramentum confectum fuisse, prodit, tam distinctos tamque regulatos, quam quarto aut quinto Ecclesiæ seculo fuerunt recensens; cum autem, dum supra dictis cap. 2, et 5 de ritibus, quibus Baptismus et sacri Ordines

ætate sua fuerint collati, sermonem instituit, idem etiam faciat, nec certe, ut Papebrochio nostro tom. 3 Maii in Commentario, Actis S. Pachomii prævio, num. 28 est visum, verosimile appareat, ritus in sacrorum ordinum collatione Sacramentorumque susceptione tam fuisse distinctos, fixos et regulatos Dionysii Areopagitæ ætate, quam fuerunt postmodum quarto aut quinto Ecclesiæ seculo, inde enimvero, librorum, in quibus, Sacramenta ritibus hujusmodi fuisse administrata ac confecta, adstruitur, auctorem esse non posse Sanctum nostrum, pene certum etiam apparet, uti hic erat monstrandum.

CAPUT XIII.

Validissimum, quo Opera, quæ sub Dionysii Areopagitæ nomine circumferuntur, sancto huic vindicare Areopagiti nituntur, argumentum refellitur, nonnullisque adhuc, quæ pro iisdem Operibus Areopagitæ vel abjudicandis vel attribuendis faciunt, adductis, hunc illa non habere auctorem prope etiam certum esse, concluditur.

In Operibus, quæ Dionysii Areopagitæ nomine circumferuntur, mira fere ubique elucet auctoris sanctitas; cum autem hic, sese Dionysium Areopagitam fuisse, loco non uno luculentissime prodat, hinc Areopagiti, re etiam vera Areopagitam illum fuisse, contendunt, ne scilicet, qui vir Sanctus fuisse e certissimis indicis videtur, pro impostore ac sacrilego sit habendus. Atque hoc quidem argumentum est hujusmodi, ut non aliud validius pro vindicandis Dionysio Areopagitæ Operibus, quæ sub ejus nomine circumferuntur, pugnare videatur. Leonardus Lessius in Epistola, ad Lansselium anno 1615 Lovanio Parisios scripta, elegantissime simul ac nervosissime id proponit. Lubet idcirco isthanc ex apologetica de S. Dionysii Scriptis Lansselii laudati Disputatione, in qua exstat, integram huc transcribere. Sic habet: Litteras reverentiæ vestræ datas Parisiis xiv Aprilis accepti xxv ejusdem. Miror, post patris Martini Delrio Vindicias Areopagiticæ, adhuc superesse aliquos, qui de hoc Opere dubitent, an auctori illi sit vindicandum: dissolutis enim adversariorum ratioculis, tot profert veterum auctorum (inter quos multi summi Pontifices et viri sanctitate illustres) testimonia, quibus Scripta illa S. Dionysii Areopagitæ tribuuntur, ut vix putem, esse aliquod antiquorum Patrum Scriptum, quod pluribus testibus suo auctori possit vindicari.

In Operibus Dionysianis mira ubique auctoris sanctitas elucet. Hinc Areopagiti,

184 Mihi vero res adeo perspicua videtur, ut, etiamsi ejusmodi testimonia minime suppetent, non putem ei, qui attentius expenderit Operis conditionem, de auctore ambigendum. Hac enim unica ratione facile convincetur, quæ et

ac inprimis Lessius, ne is, qui Areopagitam sese aperte prodidit,

A et ego, ex quo auctorem illum legi, convictus sum. Si Opus illud non esset magni illius Dionysii Areopagitæ, qui temporibus Apostolorum vixit, sed alicujus posterioris, ut Dionysii Alexandrini, vel Corinthii, vel cujusdam, qui aliquot sæculis postea temporibus Justiniani II circa annum Domini sexcentiesimum nonagesimum vixerit, ut vult Scaliger, auctor ejus esset mendax, hypocrita et impostor. Ait enim, præceptorem et institutorem in rebus divinis se una cum Timotheo habuisse S. Paulum, deinde S. Hierotheum, ut videre est libr. de Ecclesiastica Hierarch. c. 2, par. 1, et de Divinis Nom. c. III et c. VII. Adfert objectionem Elymæ magi tamquam æqualis et contemporanei, de Divinis Nominibus cap. VIII; item cap. III ait, se interfuisse cœtui Apostolorum et fratrum, qui convenerant ad contuendum corpus beatissimæ Virginis: ibidem adfuisse Petrum et Jacobum; ejusque rei Timotheum esse probe conscium. Hierotheum præceptorem ibi post Apostolos excelluisse in laudanda divinitate: scribit epistolam ad Polycarpum, aliam ad Titum, aliam ad S. Joannem

B Evangelistam in Patmo exulantem, et in ea narrat, sibi revelatam ejus liberationem et reditum in Asiam. Scribit ad Apollonhanem, hortatur eum ad fidem Christi; et commonet eclipsis, quam simul viderint in Ægypto tempore passionis Dominicæ; quomodo eam conspexerint, quæ verba inter se commutarint.

185 Hæc et alia scribit ille auctor: quæ omnia falsa essent et meræ impostura, si iste non esset magnus Dionysius Apostolis σύγχρονος, sed junior alius. Atqui prorsus incredibile est, auctorem illius Operis voluisse tam fœde mentiri et hominibus imponere: hoc enim non cadit in virum probum et sapientia conspicuum. Nam constat, auctorem illius Operis tanta fuisse sapientia et rerum divinarum cognitione, ut summis theologis, ex quo in lucem prodit, fuerit admirationi, et nemo post Apostolos ei putetur præferendus, vel etiam æquandus; nemo de natura divina ejusque perfectionibus et operationibus scripsit sublimius aut copiosius, nemo Angelorum ordines, Hierarchias, actus hierarchicos, omnemque dispositionem præter illum nobis descripsit: nemo Scripturas sacras earumque sensus arcanos sublimius interpretatur. Ille nobis primus theologiam symbolicam et mysticam tradidit. Excidit tamen Opus illud de Symbolica theologia, et solum diversis locis ejus dat aliquod specimen; ex quo possumus conjicere, quam admirabile et sublime Opus illud fuerit. Excidit et aliud Θεολογικὰ ὑποτάξεις inscriptum, cujus ipse meminit variis locis. Nemo eorum, quæ in Sacramentis geruntur, mysteria et occultas significationes profundius aut copiosius patefecit. Jam vero quam sana ubique in tanta sublimitate Theoriæ de maximis Christianæ religionis dogmatibus doctrina, ut de tribus in simplissima Divinitate hypostasibus seu personis, de earum processione et distinctione, de unitate essentiali, de indivisa operatione, de admirabili unione naturæ divinæ et humanæ in una hypostasi Verbi, de natura mali, de efficacia Sacramentorum, de augustissimo Eucharistiæ Sacramento, quod ex sententia sui inclyti Præceptoris (Paulum vel Hierotheum intelligens) dicit esse τελειῶν τελειῶν, quasi dicas Sacramentorum omnium perfectionem.

Octobris Tomus IV.

186 Quod ad elocutionem attinet, eam quoque Angelicam potius dixeris, quam humanam, adeo sublimis est; nimirum ut conceptionum sublimitatem orationis sublimitas exæquet, quis post Apostolos umquam de divinis ita locutus est: Τριὰς ὑπερόσκει καὶ ὑπέβει, καὶ ὑπεράγαθε, κ. τ. λ. πᾶσα θεία πατρία καὶ υἱότης ἐν τῆς πάντων ἐξηρημένῃς πατριαρχίας καὶ υἱαρχίας δεδώρηται. Τὸ θεαρχικὸν Πνεῦμα. Πρὸς τὸν ἀρχιφερον Πατέρα. Πρὸς τὸν ὑπεράρχιον ἀρχην. Τὴν ἀρχικὴν καὶ ὑπεράρχιον τοῦ θεαρχικοῦ Πατρὸς φωτοδοσίαν ἄλλοις καὶ ἀγρεμῆσι νόσιν ὀφθαλμοῖς εἰσδεξιόμενοι ὑπρουσίως οὐσιώδη θεαδρική ἐνέργεια, et mille alia non coacta, non laboriose quæsitæ, sed sponte ex altissima contemplatione fluentia. Legi S. Augustinum de Trinitate, et multa S. Gregorii, cognomento Theologi, Opuscula, et aliorum Patrum doctissimos Tractatus, nemo tamen ex illis visus est mihi Dionysium vel doctrinæ sublimitate, vel dicendi majestate æquare. Quam ob causam mirantur illam non solum omnes doctores scholastici (quorum aliquot etiam Commentariis illum illustrarunt) sed et SS. Patres, qui illum legunt, ut S. Joannes Damascenus, S. Maximus, Michaël Syngelus, et alii multi, quos recenset Delrio. Ex quibus constat, auctorem istius Operis fuisse eminentissimæ sapientiæ et magnæ sanctitatis virum, ut, qui totus in rebus divinis et angelicis contemplationibus ubique versetur, et Timotheum passim ad rerum divinarum assiduam theoriam, relictis omnibus, quæ sub sensu cadunt, hortetur.

187 Quis talem ac tantum virum credat tam putide voluisse mentiri, et tam absurda hypocrisis falsa quadam specie antiquitatis et Apostolicæ consuetudinis mundo imposturam facere? Non cadunt ista in virum probum et sanæ mentis, multo minus in sapientissimum et sanctissimum. Denique, quo sine hæc omnia scisisset et se alium finisisset, quam revera fuit? an ut labores suos, et gloriam illis debitam, per scelus et amentiam perderet? Poterat enim nomen suum et veritatem patefaciendo, maximam sibi gloriam toto orbe et omnibus sæclis duraturam comparare, et maximis doctoribus Ecclesiæ æquari, vel etiam præferri. Poterat omnium theologorum, qui umquam futuri sunt, admirationem, amorem et benedictionem sibi conciliare et illustrissima ingenia ad sui imitationem provocare. Quorsum per mendacia et improba facta, per hypocrisim et imposturas indignissimas et inauditas voluisset tanto se bono privare et nomen suum æternis tenebris involvere? Hæc ratio me ita convincit, ut nihil de auctore hujus Operis possim dubitare: nec quisquam, opinor, dubitabit, qui, lecto diligenter Opere, ista expenderit. Legi sæpius et accurate omnia expendi, itaque mihi placuit, ut hunc Dionysium jam a triginta sex annis in Patronum delegerim, et semper in Sacrificio Missæ nominatim invocarem, mihi ejus sapientiam et spiritum impreicans. Dolui subinde, quod non melius esset conversus, nec vis verborum ejus multis locis expressa, sed alia substituta, quæ lectorem possent in errorem conjicere, ut plurimis exemplis possem ostendere. Quam ob causam statui ego aliquando illum transferre, et in eum finem multa annotavi. Verum per alias occupationes numquam sat otii suppeditavit. Gaudeo, et gratulor tibi, quod hunc laborem susceperis, eoque nomine omnes theologo, præsertim qui

AUCTORE
C. B.

parisque eloquentia indicia non obscura præbet,

quique insu-
per summa
sapientia,

pro impostore
sit habendus,
Operum illo-
rum aucto-
rem certo
esse Areopa-
gitam, con-
tendunt.

AUCTOR
C. B.

Græcæ linguæ non satis sunt periti, tibi multum debebunt, si facilem illis aditum ad tanti auctoris lectionem et intelligentiam patefeceris.

Verum nec sic, cum aliquis, uti ex auctore anonymo probatur,

188 Ita haecenus Lessius; verum argumentum, quod magno conatu parique verborum ornatu hic proponit, nimium ac proin nihil, non secus ac alia nulla, probatum dat. Liqueat id ex iis, quæ auctor anonymus in Problemate de Dionysii Operibus, eruditus anno 1708 proposito typisque Parisiensibus excuso, in medium adducit. Is postquam part. 1, propositione 5, art. 1 idem quantum ad substantiam, quod Lessii verbis jam exhibui, argumentum proposuit, id mox refutaturus, articulo 2 librorum suppositionem sub nomine auctorum, qui eos non conscripserant, primis Ecclesiæ seculis initium habuisse, ostendit, in Latina Venetiis adornata editione sequentem scribens in modum: Non solum quarto seculo hæc prava invaluit consuetudo falso supponendi libros aliquos alienis auctoribus, sed ab ipsis Ecclesiæ primordiis quamplurima habemus hujusce suppositionis exempla. Auctor Constitutionum Apostolicarum, qui diu sub nomine S. Clementis Papæ et martyris innotuit, queritur, quod ab ipsis Ecclesiæ incunabulis libri aliquot exitiosi et veritati contrarii in Ecclesia prodierint, Moysi, Enoch aliisque Veteris Testamenti patriarchis falso inscripti. Constat pariter, tunc temporis sub venerando Apostolorum nomine plura Evangelia, Acta, Apocalypses, Epistolas aliaque hujusce generis fuisse a Catholicis evulgata, ut nihil dicam de hæreticis, quorum meminit S. Epiphanius, qui similibus fraudibus celebres fuere. Evangelia enim secundum Ægyptios et secundum Hebræos; Acta S. Pauli et S. Theclæ sub nomine S. Lucæ a quodam presbytero, S. Pauli discipulo, falso quodam zelo in suum Magistrum abrepto, conficta aliaque hujusce furfuris plura, monumenta sunt et indicia certissima hujusce suppositionis.

B 189 Constat pariter, S. Salvianum presbyterum sub ementito Timothei nomine latere voluisse, et Vincentium Lirinensem sub nomine Peregrini, et Vigilium Tapsensem, Arianos, Nestorianos et Eutichianos impugnare aggressum, id præstitisse sub ementito nomine S. Athanasii, Idacii Clari et S. Augustini, qui ante ipsum cum his hæreticis conflixerant. Plura alia proferri possent hujusce suppositionis exempla, quæ non minus admirationis habent, quam propositum hujusce Auctoris, de quo agimus, qui sub S. Dionysii nomine latere voluit. Apologistæ igitur hujusce Patris nullum præsidium aucupari possunt ex principiis in quinta propositione (num. scilicet proxime prægresso a nobis jam memorata) firmatis, nisi velint legitimas agnoscere eas lucubrations, quas certo norunt esse apocryphas et suppositas, et ut tales ab eruditissimis communiter explodj; hisce autem præmissis, præfatus auctor mox articulo sequenti bina allegat suppositionis exempla, quæ jam inde a primis etiam Ecclesiæ seculis adscripti fuerunt libri auctoribus non suis, a quibus sese compositos, ii ipsimet, utut sanctitatem ubique spirantes, falso prodebant; ac primum quidem, quod ab Epistolis, S. Martialis falso suppositis, repetit, lectori ob oculos ponit sequentibus hisce verbis: Neminem esse, credo, qui inficari velit, duas Epistolas S. Martialis, Galliarum apostoli, nomine inscriptas, quarum una ad fideles Burdigalenses, altera ad Tolosanæ data est, esse supposititias. Difficile

et Epistola, falso etsi S. Martialis supposita, S. Martialis tamen,

C tamen non esset demonstrare, eas genuinas esse ac germanas, si argumenta, quæ proferunt in hac quinta propositione S. Areopagitæ patroni, satis essent ad vindicandam S. Dionysii illorum Operum possessionem. 190 Primo siquidem illæ Epistolæ, huic Galliarum apostolo affictæ, testimonium reddunt, earum auctorem esse, appellarique Martialem, ipsum fuisse apostolum Jesu Christi, cum eo vixisse, ipsi ministrasse, cum in ultima cœna sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum instituit; adfuisse in horto Gethsemani tunc temporis, cum Judas amantissimum Præceptorem pacis osculo tradidit, fuisse cum aliis discipulis, cum Christus Lazarum a morte revocavit, et tandem vidisse Jesum Christum post suam resurrectionem, et præcipue ea die, qua ad celos ascendit. Secundo hæ Epistolæ sanctæ sunt et sancto quodam spiritu conscriptæ. "Piæ sunt, ait Cardinalis Bellarminus, et ante ipsum Sixtus Senensis, "pietatem redolent. "In iis agitur de Incarnatione Verbi, de ejus Nativitate, Vita, Passione, Morte, Sepultura, Resurrectione et in cælum ascensione. Sermo pariter instituitur de Missæ Sacrificio, de Baptismo, de Pœnitentia, de Signo Crucis et quampluribus aliis traditionibus. Tertio explicatur in hisce Epistolis Mysterium sanctissimæ Trinitatis, modusque ille mirabilis, quo Filius procedit ex Patre, et Spiritus Sanctus ex Patre et Filio. Omnia præterea sanctitatem spirant, nihilque in iis deprehenditur, quod ad veram solidamque pietatem non informet, maximumque et horrorem vitio et virtuti amorem non conciliet. Tandem ut omnia uno verbo complectar, sanctæ sunt, non solum quia omnia, quæ continent, sancta sint, sed quia sanctus potest esse earumdem usus. Nonnullæ Gallicanæ ecclesiæ ex iis Epistolis plures lectiones pro divinis Officiis mutuauerunt, quæ publice in Ecclesia recitantur. 191 Exstant adhuc in archivis RR. PP. Benedictinorum S. Augustini Lemovicis, et S. Illidii Claromontii, nec non in monasterio RR. PP. Grandimontensium, et in cathedrali Lemovicensi plura antiqua Breviaria manuscripta, in quibus leguntur hujusmodi lectiones in Officiis divinis, ex Epistolis S. Martialis depromptæ. In Quaternario pariter Sanctorum diocesis Burdigalensis in hac urbe impresso anno MDCXL et a pluribus provincialibus conciliis ordinato: "Ex Decreto Conciliorum Provincialium. "Lectiones secundi Nocturni pro Officio S. Martialis, quod pridie Kalendas Julii in ea ecclesia celebratur, desumptæ sunt ex Epistolis, quæ hujusce S. Episcopi nomen præ se ferunt, et ex ipsius Vita, a S. Aureliano conscripta: "Ex Epistolis "S. Martialis, et Vita, scripta a S. Aureliano." Theologi et controversistæ harum Epistolarum auctoritatem quotidie usurpant, et ad fulcienda Christianæ religionis dogmata et ad oppugnandos hæreticos, eosque de pluribus, antiquis Ecclesiæ traditionibus convincendos. Fructus pariter admirabiles, quos hæc Epistolæ semper in Ecclesia pepererunt, præclara elogia, quibus tot celeberrimi viri eas per plura secula exornarunt, certissimo argumento nobis esse debent, ipsas et sanctas esse et sancto quodam spiritu elucubratas. 192 Post tot igitur et tam præclara testimonia dicendum erit, ipsarum parentem et auctorem non alium esse, quam S. Martialem, qui primo Ecclesiæ seculo vixit; alias dicendum foret, earum

tamen non esset demonstrare, eas genuinas esse ac germanas, si argumenta, quæ proferunt in hac quinta propositione S. Areopagitæ patroni, satis essent ad vindicandam S. Dionysii illorum Operum possessionem.

190 Primo siquidem illæ Epistolæ, huic Galliarum apostolo affictæ, testimonium reddunt, earum auctorem esse, appellarique Martialem, ipsum fuisse apostolum Jesu Christi, cum eo vixisse, ipsi ministrasse, cum in ultima cœna sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum instituit; adfuisse in horto Gethsemani tunc temporis, cum Judas amantissimum Præceptorem pacis osculo tradidit, fuisse cum aliis discipulis, cum Christus Lazarum a morte revocavit, et tandem vidisse Jesum Christum post suam resurrectionem, et præcipue ea die, qua ad celos ascendit. Secundo hæ Epistolæ sanctæ sunt et sancto quodam spiritu conscriptæ. "Piæ sunt, ait Cardinalis Bellarminus, et ante ipsum Sixtus Senensis, "pietatem redolent. "In iis agitur de Incarnatione Verbi, de ejus Nativitate, Vita, Passione, Morte, Sepultura, Resurrectione et in cælum ascensione. Sermo pariter instituitur de Missæ Sacrificio, de Baptismo, de Pœnitentia, de Signo Crucis et quampluribus aliis traditionibus. Tertio explicatur in hisce Epistolis Mysterium sanctissimæ Trinitatis, modusque ille mirabilis, quo Filius procedit ex Patre, et Spiritus Sanctus ex Patre et Filio. Omnia præterea sanctitatem spirant, nihilque in iis deprehenditur, quod ad veram solidamque pietatem non informet, maximumque et horrorem vitio et virtuti amorem non conciliet. Tandem ut omnia uno verbo complectar, sanctæ sunt, non solum quia omnia, quæ continent, sancta sint, sed quia sanctus potest esse earumdem usus. Nonnullæ Gallicanæ ecclesiæ ex iis Epistolis plures lectiones pro divinis Officiis mutuauerunt, quæ publice in Ecclesia recitantur.

191 Exstant adhuc in archivis RR. PP. Benedictinorum S. Augustini Lemovicis, et S. Illidii Claromontii, nec non in monasterio RR. PP. Grandimontensium, et in cathedrali Lemovicensi plura antiqua Breviaria manuscripta, in quibus leguntur hujusmodi lectiones in Officiis divinis, ex Epistolis S. Martialis depromptæ. In Quaternario pariter Sanctorum diocesis Burdigalensis in hac urbe impresso anno MDCXL et a pluribus provincialibus conciliis ordinato: "Ex Decreto Conciliorum Provincialium. "Lectiones secundi Nocturni pro Officio S. Martialis, quod pridie Kalendas Julii in ea ecclesia celebratur, desumptæ sunt ex Epistolis, quæ hujusce S. Episcopi nomen præ se ferunt, et ex ipsius Vita, a S. Aureliano conscripta: "Ex Epistolis "S. Martialis, et Vita, scripta a S. Aureliano." Theologi et controversistæ harum Epistolarum auctoritatem quotidie usurpant, et ad fulcienda Christianæ religionis dogmata et ad oppugnandos hæreticos, eosque de pluribus, antiquis Ecclesiæ traditionibus convincendos. Fructus pariter admirabiles, quos hæc Epistolæ semper in Ecclesia pepererunt, præclara elogia, quibus tot celeberrimi viri eas per plura secula exornarunt, certissimo argumento nobis esse debent, ipsas et sanctas esse et sancto quodam spiritu elucubratas.

192 Post tot igitur et tam præclara testimonia dicendum erit, ipsarum parentem et auctorem non alium esse, quam S. Martialem, qui primo Ecclesiæ seculo vixit; alias dicendum foret, earum

utpote quem sui auctorem aperte produnt,

sanctitatem que ubique spirant.

essent attribuende,

rum

A rum auctorem fuisse mendacem aliquem et sacrilegum simulatorem; quod tamen ab istarum Epistolarum sanctitate longissime abhorret. Sive enim finem spectes, quem auctor in iis scribendis sibi proposuit, sive argumentum, quod tractant, sive usus, in quos eas adhibuit Ecclesia, sive fructum, qui ex earundem lectione percipitur, eas omnimode sanctas esse, evidentissime constat: ut nihil dicam de his sanctitatis ac pietatis titulis, quibus a tot scriptoribus insignitæ sunt, præcipue postquam earundem meminit Petrus Scholasticus sub exitum seculi noni, id est, centum circiter annos, antequam in loco quodam subterraneo Sacrarum S. Petri urbis Lemovicensis regnante Philippo I, Galliarum rege, id est, anno MX, fuissent inventæ. Si igitur argumentum, cui tantopere fidunt S. Dionysii Apologistæ, probat, eos libros, qui ejus nomine circumferuntur, esse Areopagitæ fœtus, illud pariter, quod nos pro S. Martiali institutum cum idem omnino sit, certissime pariter evincet, Epistolas, quæ S. Martialis nomine inscribuntur, esse ejusdem Episcopi genuinum Opus.

B 193 Ita hactenus laudatus auctor, primum e duobus dictis exemplis proponens; in modo etiam, qui secundum exhibeat. Nemo est, inquit, qui dubitet, Dialogus de Trinitate et undecim libros de Unitate Divinitatis in Trinitate, non minus ac disputationem Ario cum Athanasio in concilio Nicæno, aliamque collationem, quam idem S. Doctor Laodicæ in Syria habuit jussu Constantii imperatoris, fœtus esse S. Athanasio affictos, et sub venerando ejus nomine evulgatos; et tamen si principiis ab apologistis S. Dionysii in hac quinta propositione statutis standum sit, hæc omnia legitimos esse S. Athanasii fœtus fateri cogemur. Primo siquidem iidem ipsi libri testimonium perhibent, eorum auctorem ac parentem alium non esse, quam Athanasium; ejus nomen legitur præfixum his Operibus, in quibus testatum habemus, ipsum interfuisse Nicæno concilio et cum Ario disputasse. In his refertur singillatim, quidquid in hisce disputationibus contigit, et quomodo cum Ario congressus sit coram iudice Probo, qui tandem, partibus auditis, causam Athanasio adjudicavit. Hæc omnia certe demonstrant, horum Operum auctorem alium non esse quam Athanasium, nisi dicere velimus, horum scriptores, qui S. Athanasii nomen ementiti sunt, quique certo certius fuerunt Vigilii Tapsensis, cui prius Opus ab eruditissimis omnibus adjudicatur, et S. Maximus vel Theodoretus, quorum alterutri duo posteriora adscribuntur, mendaces fuisse ac simulatores; quod nullus hactenus ausus est dicere, quodque cum sanctitate coherere non potest illorum librorum, quorum argumentum sanctum est et sanctissimum ipsorum usus; cum et confundendis hæreticis et confirmandis Christianæ religionis mysteriis appime inservierint.

rem, quam meditantur, concidunt.

194 Tale est, quod auctor anonymus supra laudatus allegat, suppositionis, de qua hic agimus, exemplum alterum, a pluribus lucubratoribus, S. Athanasio falso affictis, repetitum; cum autem et hæc, et S. Martiali (adi auctoris anonymi num. 189 et seqq. recitata verba) suppositæ epistolæ sanctitatem ubique spirant, nec tamen, ne, a quibus vere sunt contextæ, pro impostoribus ac mendacibus sint habendi SS. Martiali et Athanasio, quos sui esse auctores, luculentissime, utut falso, produunt, adscribendæ sint, consecrarium, fil, ut, eum prorsus oppositum e Lessii ad

Lansselium, quod Areopagiti urgere solent, argumento adstruendum foret, nimium id certo probet, utque proinde, Dionysiana Opera, quæ et ipsa sanctitatem ubique spirant, Dionysio Areopagitæ, quem tamen sui esse auctorem, loco non uno apertissime indicant, attribuenda esse, nequam evincant, contra, ac Areopagiti contentunt. Nec quidquam ad rem facit, quod Areopagiti cum Lessio (adi hujus num. 187 et seqq. recitata verba) adjungunt de fine, quem Operum Dionysianorum auctor propositum sibi habuerit.

195 Etsi enim is sibi, genuino suo patefacto nomine, et maximam ex Operibus suis gloriam comparare, et posteritatis amorem juxta ac admirationem conciliare valisset, quid ni tamen factum esse possit, ut insigni, quo tenebatur, fidei tutelæ studio abreptus tantum illud suum bonum contemnere, Dionysii Areopagitæ nomine, quo majorem dictis suis auctoritatem adjungeret, contexta a se Opera inscribere voluerit? Operum Dionysianorum auctor Ecclesiasticæ Hierarchiæ cap. 3 § XI sic scribit: Dei principalis bonitatis infinita benignitas benevole per se nostri curam gerere non destitit, sed nostrorum omnium vere particeps absque peccato, humilitate nostræ unita, salvo proprietatum suarum statu, eoque inconfuso et inviolato, ... nostrum ... statum e diverso elementer immutavit; libro autem de Divinis Nominibus cap. 1, § 4, idem, quod textu jam nunc recitato, etiam docet sequentibus hisce verbis: Qui æternus est, temporalem sumpsit accessionem nec non ad intima naturæ nostræ descendit, qui universum totius naturæ ordinem superessentialiter transcendit servatis tamen proprietatibus suis prorsus integris et inconfusis.

196 Ita duobus jam citatis locis Operum Dionysianorum auctor; cum iis autem, naturam humanam, proprietatibus suis servatis prorsus integris atque inconfusis, assumpsisse Dei Verbum, duasque adeo hoc habere naturas, non obscure edoceat, Eutylianorum hæresim, quæ in Dei Verbo uti unam dumtaxat personam, ita etiam unam tantummodo naturam statuit, apertissime proscribit. Jam vero, cum id ita habeat, nec minus aperte, uti haud difficulter potest monstrari, Nestorianam etiam hæresim damnet, hanc illum haud ante annum 429, quo circiter hæresis Nestoriana est orta, imo nec ante annum 447, quo circiter Eutylianorum secta initium accepit, Operibus suis conscribendis admovisse manum, eruditi non pauci contendunt, et sane haud immerito: cum enim ex eo, quod doctrinam de sanctissimæ Trinitatis mysterio, Arianorum de hoc hæresi clarissime oppositam, tradat, Opera illum sua ante hanc exortam non exarasse, verosimillimum a plurimis existimetur, ob rationis paritatem, nec id ante Nestorianam et Eutylianam hæreses exortas fecisse, verosimillimum potest videri. Erit quidem, qui hic iterum fortassis opponat, Dionysiana Opera a S. Gregorio Nazianzeno, a S. Cyrillo et a Proclo, Atheniensi philosopho fuisse laudata, citiusque proinde, quam jam dictum sit, fuisse contexta.

197 Verum, etsi quidem SS. Gregorius Nazianzenus et Cyrillus ante exortam Eutylianam hæresim floruerint, anne tamen seu hic seu ille Dionysia Opera laudavit cognitaque adeo habuerit, admodum est dubium atque incertum, uti, quæ hujus Appendicis cap. 2 et 4, numeroque item 80 et seq. in medium adduxi luculenter ostendunt; quod autem ad Prochum, Atheniensem

AUCTOR
C. B.

maxime cum
ratio, ob
quam.

Opera Dio-
nysiana,

F

inter auctos
431 et 431
verosimillime
contexta,

AUCTOR
C. B.

Atheniensem philosophum, spectat, præterquam quod, an hic Dionysiana Opera laudavit, ex iis, quæ ejusdem Appendicis num. 84 dixi, dubium pariter sit atque incertum, philosophus ille sub Leone I, qui anno 457 post Marciani obitum imperio politus, anno 474 e vivis excessit, primum floruit, ut proinde, etiamsi illum Dionysiana Opera subinde laudasse, imo et adhibuisse, dederimus, consecrarium inde non fiat, ut hæc, Nestoriana et Eutylichiana hæresi nondum exorta, ab auctore suo fuerint contexta. Ac ego quidem, cum res ita habeat, id ab isthoc inter annum 431, quo œcumenica synodus Ephesina adversus Nestorianos, et annum 451, quo Chalcedonensis contra Eutylichianos celebrata est, verosimillime esse factum, opinor. Ita animo comparatus sum, quod, cum equidem, uti e pluribus in hac Appendice jam disputatis intelliges, sub seculi v finem, imo forte haud diu etiam post Chalcedonensem anni 441 synodum Dionysiana Opera nota esse inceperint, horum sane scriptio, utpote e mox dictis Ephesina etiam anni 431 synodo haud anterior, aptissime eo temporis spatio, quod inter annum 431 et annum 451 effluit medium, signari posse videatur.

B
inscribi
Areopagitæ
ab auctore
suo non potuisse, voluit, haud sat firmavit,

198 Porro, cum res ita habeat, tuncque Nestoriani et Eutylichiani, uti ex historiographis passim obviis palam est, maximas turbas excitarint, facile enimvero factum esse potest, ut Operum Dionysianorum auctor, non minus ad fidem orthodoxam tulendam, quam illi ad hanc labefactandam, propensus, non tantum in turbulentos adeo hæreticos calamum strinxerit verum etiam, quo meliori successu id faceret, magnum ac venerandum Dionysii Areopagitæ nomen Scriptis suis, nulla omnino gloriæ, quam sibi ex hisce, proprio suo nomine inscriptis, vindicare potuisset, ratione habita, præficerit. Fuit quidem præterea scriptor ille, uti ex iis, quæ litteris commendavit, apparet, sapientissimus juxta ac sanctissimus; ut mendacium, officiosum etiam, ut aiunt, nec licitum æstimaturus, nec facile admissurus fuisse videatur; verum cum alium sese, quam revera esset, fingendo aliaque insuper, et fictioni isti et quibusdam factis, quæ, utul falsa, pro veris e fama publica popularive traditione habebat, confirmandis nata, comminiscendo nemini prorsus injuriam illaturus, nec gravioris adeo culpæ seu mendaciæ, seu alia qualicumque delicta commisurus esset, factum facile esse potest, ut papæ summo, quo flagrabat, fidei orthodoxæ tutelæ ardore minime sibi a tantilla, e qua maximum obtenturum esset bonum, noxa incurrenda abstinendum ducerit, maxime cum illam, uti eo optimo, e quo admittebatur, sine utcumque excusandam, ita etiam a Domino facile condonandam, putare jure merito posset. Omnibus itaque sedulo examinatis, nec ratio, ob quam Opera Dionysiana, si ab Areopagitæ vere concinnata haud sint, Areopagitæ nomine inscribi non potuisse, Areopagiticis causantur, sat firma ac solida apparet.

C
cumque nec
alia, quæ
Areopagiticis

199 Dispiciamus modo, an alia, quæ Areopagiticis, ut Opera Dionysiana Areopagitæ vindicent, potissimum adhuc allegant, fuisse illa abs hoc contexta, evictum dent. Nec Deo moris, nec æternæ, aiunt, illius providentiæ est Opera vana, et fictis mendaciis, plena, veris coonestare miraculis; Opera autem Dionysiana, cum infirmis, qui vario morborum genere conflictabantur, in S. Dionysii Areopagitæ honorem applicarentur, multis divinitus miraculis coonestata fuisse, Hilduinus, rei gestæ oculatus testis apud

Surium in conscripta a se ad Ludovicum Pium D Epistola num. 4 affirmat. Ita adhuc Areopagiticis; verum et hoc illorum præsidium tam infirmum est, ut vel ipsis Hilduini verbis expugnari videatur. Ut res manifesta evadat, joverit ea, quæ huc spectant, transcripsisse. Sic habent: Authenticos... eosdem libros (Opera nempe, Dionysii Areopagitæ nomine circumferri solita) Græca lingua conscriptos, quando œconomus ecclesiæ Constantinopolitanæ et cæteri missi Michaëlis legatione publica ad vestram gloriam compendio functi sunt, in ipsa Vigilia solennitatis sancti Dionysii pro munere magno suscepimus. Quod donum, devotioni nostræ acsi cælitus allatum, adeo divina est gratia prosecuta, ut in eadem nocte decem et novem nominatissimæ virtutes in ægrotorum sanatione variarum infirmitatum ex notissimis et vicinatis nostræ contiguus personis ad laudem et gloriam sui nominis orationibus et meritis excellentissimi sui Martyris Christus Dominus sit operari dignatus. Ita laudatus Hilduinus, eo ipso die, quo Dionysiani libri in monasterium suum fuerunt illati, decem et novem miracula fuisse patrata, diserte testatum faciens: verum cum simul, E isthæc non eorumdem librorum virtute aut applicatione, sed excellentissimi sui martyris Dionysii meritis et orationibus a Christo Domino edita esse, haud obscure affirmet, inde enimvero, libros illos a S. Dionysio Areopagitæ fuisse contextos, perperam etiam Areopagiticis arguunt.

200 Nec apte id ex dictis miraculis concluderent, etsi etiam hæc librorum Dionysianorum seu tactu seu applicatione contigissent. Dæmonia enim ab his, qui nec Christi discipuli, nec Christi erant, ejusdem Christi nomine fuisse ejecta, eruditorum etiam vulgo notum est, uti et ex vera tantum ardentique Christianorum fide sæpissime etiam alias miracula a Deo fuisse impetrata. At vero, aiunt adhuc Areopagiticis, de tempore, quo Scripta, Dionysii Areopagitæ nomen præferentia, fuerint contexta Sancto huic supposita, inter Anti-Areopagiticis non convenit. Fateor, sic habet; ac horum quidem alii quarto, alii quinto aut etiam sexto Ecclesiæ seculo Operum Dionysianorum scriptorem innectunt; verum quid tum? Hincne consequens est, ut, qui isthanc adoravit, Apostolorum ætate floruerit, ac pro Dionysio Areopagitæ sit habendus? Qui Opera illa Areopagitæ adscribunt, inter sese pariter, dum alii isthæc Ecclesiæ primum notæ Patribus cognita fuisse, alii contra in occulto, non unam omnibus occultationis assignantibus causam, prioribus Ecclesiæ seculis mansisse, contendunt, haud parum dissentiunt; verum hinc, quæ Dionysii Areopagitæ nomine circumferuntur, Opera spuria esse ac Sancto huic falso supposita, inferri Areopagiticis haud patientur, et merito quidem: quod cum ita sit, ex eo etiam, quod Anti-Areopagiticis de tempore, quo eadem Opera Dionysio Areopagitæ fuerint supposita, sese inter dissentiant, genuina hæc esse ac vere a Dionysio Areopagitæ fuisse composita, nequit inferri. Plus itaque roboris non habet hoc postremum, quod adhuc Areopagiticis pro opinione sua allegare solent, argumentum, quam quod, huic proxime jam præmissum, repetunt a miraculis, quibus, Opera Dionysiana Areopagitæ esse attribuenda, cælum ipsum fuerit testatum.

201 Jam vero, cum id ita habeat, aliaque præterea, quæ Areopagiticis pro opinione sua allegare adhuc solent, haud minori, quam jam refulata,

adducunt,
Opera illa
ab Areopagitæ
vere fuisse
contexta,
evincant,

Opinionem
quæ ea Areo-
pagitæ abju-
dicat, propo-
sitionem certam
esse, conclu-
ditur.

fulata, facilitate solvi queant, uti cuique, qui vel supra sæpissime laudatam Nourrii de Dionysianis Operibus Dissertationem vel alias Anti-Areopagiticorum lucubrationes evoluerit, pate-scet, quid adhuc impediatur, quo minus ob rationes in hujus Appendicis decursu allegatas, longe probabiliorem, imo prope etiam certam æstimemus opinionem, quæ Dionysiana Opera Areopagitæ abjudicat? Fuit quidem, cum sublimiter tantum hanc amplecterer, quod ob SS. Anastasii Sinaitæ et Maximi auctoritatem, num Dionysiana Opera a S. Dionysio, Alexandrino sub seculum IIII medi-um patriarcha, scholis fuissent illustrata, quam maxime dubitarem; verum rationibus, quas in hac Appendice cap. I exposui, feliciter tandem scrupulo illo liberatus, rationibusque aliis, quas ejusdem Appendicis cap. 2 et seq. allegavi, a nullo proavis Patrum, qui prioribus quatuor Ecclesiæ seculis floruerunt, citata fuisse Dionysiana Opera, propemodum effectus omnino certus, negativum, ut vocant, quod ab illorum omnium ac nominatim etiam a mox memorati

Dionysii Alexandrini de hisce silentio repetitur, argumentum tantum apud me valuit, ut vel ob id solum præfata Opera primo Ecclesiæ seculo non- dum fuisse contacta auctoremque proinde non habere Areopagitam prope certum existimarem. Nec dubito, quin in hanc opinionem meam concessuri sint aut omnes aut certe plurimi, qui, quæ mox dictis capp. disserui, attento præjudi- ciiisque vacuo animo expenderint. Ac universim quidem omnia, quæ sub Dionysii Areopagitæ no- mine circumferuntur, Opera Sancto huic abju- dicanda, e negativo, quod mox dixi, argumento opinor; singillatim autem quasdam horum par- tes, conscriptos scilicet de Divinis Nominibus, de- que Cælesti et Ecclesiastica Hierarchiis libros, Dionysio Areopagitæ attribui non posse, viæ non indubitatum etiam faciunt positiva, ut vocant, quæ in hac Appendice cap. 9 et tribus seqq. ad- duxi, argumenta; quod cum ita sit, ne repetendo quæ jam dicta sunt, inutiliter tempus teram, le- ctorem ad capp. proxime dicta brevilitatis causa remitto, huicque Appendici finem impono.

utroque
C. B.

B

DE S. DEMETRIO EP. CONF.

E

ALEXANDRIÆ IN ÆGYPTO

SYLLOGE HISTORICO-CRITICA

I. H.

§ I. Sancti e Fastis Habessinibus memoria, mira ad episcopatum electio probata prodigiose castitas, varique illius temporis Martyres contra Dodwellum exhibentur.

ANNO CHRISTI
CCXXXI.
Sanctus, cu-
jus hodie
apud Habes-
sinos annun-
tatio,

U^{ndecimus hic post S. Marcum Evangelistam Alexandrinorum Episcopus, rebus inter eum et Origenem gestis vulgatissimus, in sacris tum Æthiopum, tum Coptitarum Fastis ad XII mensis Babæ seu IX Octobris nostri diem ita annuntiat: Demetrius Patr. Alex. Alia item hujus Patriarchæ memoria in Calendario Æthio- pico ad diem VIII Martii, qui Habessinibus est XII Barmaha, seu Bermahat, isdem plane verbis celebratur. Verum posterior hæc annuntiatio non emortualem Sancti nostri diem, sed illum, quo intemerata ejus, etiam in conjugio, castitas prodigiose est manifestata, designare videtur: ad- ditur enim in Hagiologio Habessino, quod anony- mus istius gentis poeta seculo verisimilius XII ineunte concinnavit, hujusmodi dilucidatio: Quia hodie ostendit (S. Demetrius) virtutem virginitalis suæ. Præter hæc dicta via aliquid de Demet- rii sanctimonia cultuæ aliunde nobis innotuit, unum si excipias desumptum ex Mystagogia S. Petri, XVII Alexandrinorum episcopi, fra- gmentum, quod in Epistola Justiniani impera- toris ad Menam tom 5 Conc. col. 651 legitur, ubi cum S. Heracla vocatur Demetrius Beatus Episco- pus; et Jobum Ludolfum, a quo in Annotatis ad Fastos Habessinibus Vir dicitur sanctitate et sapien- tia insignis. Neque aliunde Demetrii sanctitati ac cultui obesse aliquid reperi, cur ei in Actis no- stris locus denegaretur.}

2 Pluribus porro de ejus gestis agunt citatus poeta Habessinibus, et Abulbaracatus, scriptor Arabs, apud Vanselebium; item Abrahamus Ec- chellensis Maronita in Chronico Orientali anno 1651 typis Parisiensibus edito. Atque imprimis mira sunt, quæ de Demetrii ad patriarchalem di- gnitatem electione posteriores duo scriptores li- teris consignarunt, indicantes simul, quam vi- vendi normam ante episcopatum fuerit secutus. Scilicet nemo hæc, nisi cælebs, Apostolicam S. Marci cathedram Alexandriæ ascenderat. Demetrius, vir agricola, qui jam pridem patris sui filiam duxerat uxorem, cum eaque illibatam servarat virginitalatem, vitam labore manuum sustentabat: quo tempore patriarcham Julianum lethalis morbus corripuit et ad extrema deduxit. Huic autem nocte, obitum suum præcedente, Deum haud dubie impense precato, ut gregi jam- jam a sese relinquendo vigilem, dignumque Marci cathedra pastorem sufficeret, atque hunc agoni- zanti sibi patefacere ne gravaretur, adstilit con- tinuo angelus, successoremque hisce verbis indi- cavit: Qui ingredietur ad te racemum afferens uvæ, ipse patriarcha erit post te. Quod dum populo, quis ei post mortem successurus esset, interro- ganti, moribundus Julianus semel atque iterum retulisset, omnes, rei insolentia perculsi (nec enim ineunte Martio, quo id fieri oportebat, ma- turas uvæ reperiri, nec Præsulem, animam jam agentem, superstitem esse ad vindemiam posse, judicabant) senem vi morbi oppressum nescire, quid diceret, in animum inducebant; donec

licet uxora-
tus, patriar-
cha Alexan-
driæ prodig-
iose electus

F

Demetrium